

EFE

Clinton i el president de Colòmbia, Andrés Pastrana, a l'entrada de la Casa Blanca un nevad matí del gener de l'any passat.

Fa molts anys que Colòmbia és en el punt de mira de la política exterior dels Estats Units. Clinton s'hi va llançar amb un pla essencialment militar, que va aixecar moltes crítiques, i ara Bush assegura que ho farà millor.

Colòmbia, en el punt de mira de George Bush

De les poques diferències que hi havia entre Bill Clinton i George W. Bush, la més publicitada va ser sens dubte la que afectava la política exterior. Teòricament el president demòcrata tenia molt interès en el món, i en canvi l'actual president republicà no. Bé, de fet, Bush va deixar entreveure, ja en la campanya electoral de l'any passat, que s'envoltaria d'assessors per al mínim de política internacional que hagués de fer. Però, com deia en aquestes pàgines Àlex Muns fa uns mesos (vegeu EL TEMPS núm. 887) la inhibició del món per part de Bush no està sent tan clara. On sí que ja va avisar Bush és respecte d'Amèrica Central i Sud-amèrica, on es vantava de tenir idees pròpies.

I no ha tardat gaire a proposar-les. Primer, a la cimera de les Amèriques al Quebec, el passat mes d'abril. Un temp-

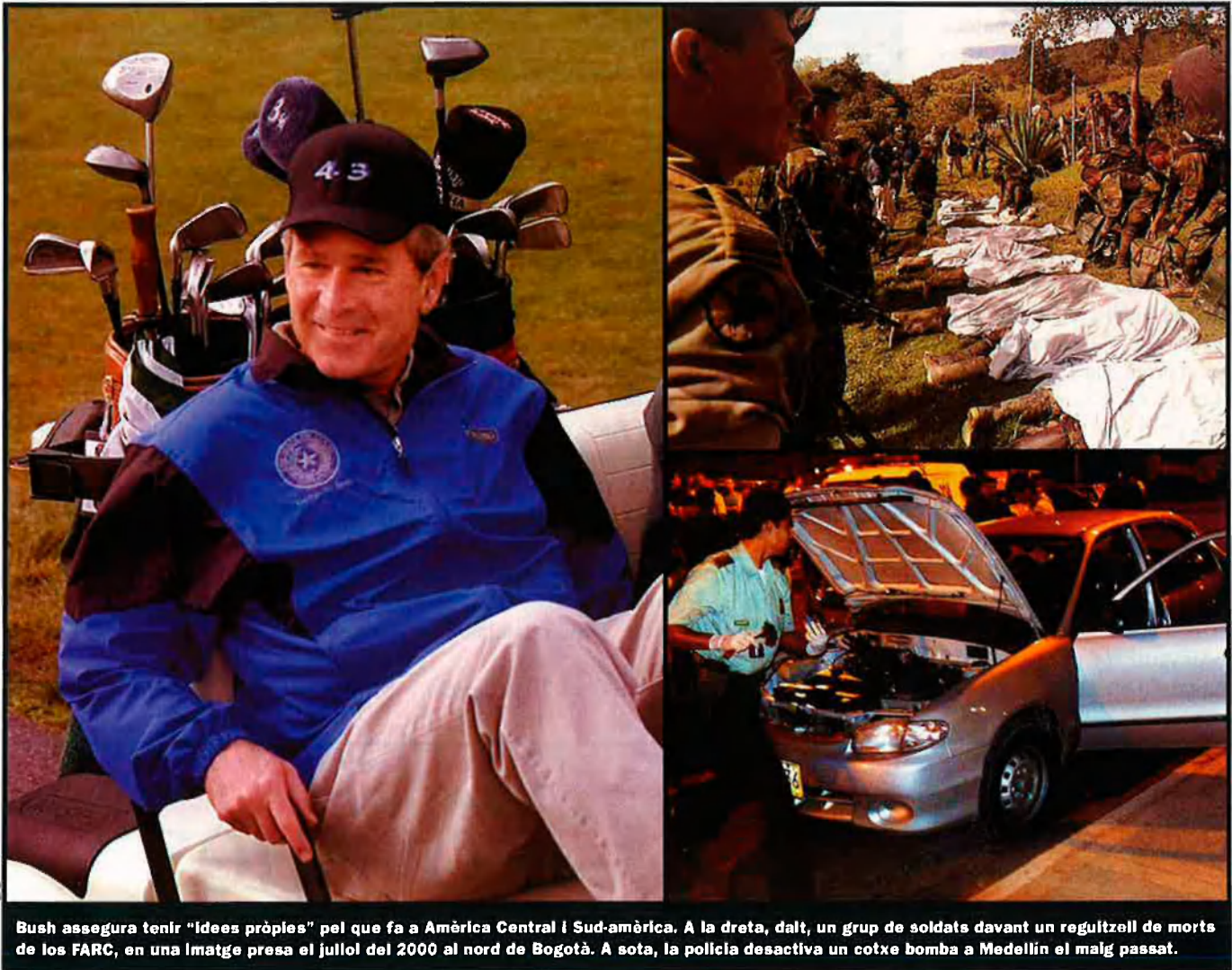
teig. I després, ja més concretament, en promoure una proposta pròpia per a Colòmbia: la Iniciativa Regional Andina (IRA). Es tracta d'un paquet d'ajudes, presentat al Congrés el passat mes de maig, que vol neutralitzar les crítiques del pla Colòmbia. Aquest pla és un programa de subvencions fet a Colòmbia amb molta ajuda dels EUA, aprovat per Clinton l'any passat, i que implica que els EUA donin diners, material bèl·lic i assessorament al país andí per aconseguir superar problemes econòmics, de seguretat i de narcotràfic. Els mitjans d'aquest pla suposaven una concentració de recursos militars al sud del país, on hi ha més drogues i més presència guerrillera, un fort suport a l'exèrcit i la policia, així com suport també per reformar les institucions, i foment al desenvolupament alternatiu al dels narcòtics, a més d'un difús suport regional.

Pla militar. Però tot i la bona acceptació que aquest pla té en el Govern colombià d'Andrés Pastrana, la dèbil oposició institucional, les associacions de defensa dels drets humans així com les diverses guerrilles del país s'hi han posicionat frontalment en contra.

Un dels aspectes del pla més criticats és la campanya de fumigacions de les plantacions de coca amb el fong mutant *Fusarium Oxysporum*, ja que provoca problemes socioeconòmics, polítics i sobretot mediambientals. Ricardo Vargas Meza, de l'ONG Acció Andina Colòmbia, critica que el pla criminalitza

els cultivadors, mentre que, en realitat, els que tenen el control del negoci són els narcotraficants. Segons Vargas, "un quilo de base de coca es cotitza a 1.000 dòlars (unes 197.000 pessetes), i es ven a 150.000 dòlars (uns 30 milions de pessetes), és a dir, que l'aspecte nodal del negoci radica en la capacitat del crim organitzat d'introduir aquestes substàncies a l'interior dels mercats europeus i dels EUA. Mentrestant, el camperol participa –sense descomptar els costos de producció– del 0,67% d'aquest preu de venda. En contrast i per donar un únic indicador, en el paquet d'ajuda

proposat, el 82% dels costos de la guerra es dirigeixen a garantir accions integrals de força focalitzades en les regions dependents dels cultius il·lícits." Sobre el fet que la guerrilla tingui una certa relació amb els narcotraficants, Vargas assegura que encara s'ha de provar, i que, en tot cas, agafant les dades de l'exèrcit nord-americà, la guerrilla tan sols "estaria participant com a màxim en un 1% del volum del capital que mouen els narcotraficants a escala mundial". Per això Vargas es pregunta: "Què succeeix aleshores amb el crim organitzat que es beneficia del 99% del capital exportador

Bush assegura tenir "idees pròpies" pel que fa a Amèrica Central i Sud-amèrica. A la dreta, dalt, un grup de soldats davant un reguitzell de morts de los FARC, en una imatge presa el juliol del 2000 al nord de Bogotà. A sota, la policia desactiva un cotxe bomba a Medellín el maig passat.

El que es critica sobretot és que el pla de Bush criminalitza els productors, mentre que en realitat els que tenen el control del negoci són els narcotraficants

de cocaïna?”, i ell mateix respon: “Des de la perspectiva del pla Colòmbia per a aquest sector no hi ha estratègia, ni mesures definides amb claredat, ja que no és amb helicòpters, ni avions de combat, ni llanxes, ni batallons antinarcòtics, amb el que es garantirà el combat al crim organitzat.”

El rebuig al pla també ha tingut ressò a l'altre cantó de l'Atlàntic. Fa quatre mesos el Parlament europeu va aprovar una resolució que criticava la manera poc consensuada de fer el pla, la manca d'un enfocament global que també inclogués els països occidentals, consumidors de la droga colombiana, com també considerava que la militarització prevista pel pla no solucionaria uns problemes que tenen arrels socials i polítiques. Francesc Bayo, especialista en Llatinoamèrica, del centre d'estudis internacionals CIDOB, coincideix amb aquesta anàlisi contrària al pla, ja que “es tracta d'aplicar la via punitiva i amagar el problema general”, que també implica als EUA com a mercat de consum. “Els EUA mai no han volgut entrar en aquest debat”, assegura Bayo, i apunta una teoria sobre el perquè de l'elevat to militar del Pla: “Arran de l'entrega del canal de Panamà, tot el Comando Sur, que és una mena d'OTAN i que tenia seu al país del canal, ha de tornar als EUA, i així el pla Colòmbia serveix per reconvertir tot aquest lobby i recursos militars” i s'evita que deixi la zona.

Un soldat davant de prop de trenta cadàvers, també de la guerrilla de les FARC, a Meta, al sud-est de Bogotà.

Per contrarestar aquestes crítiques, Bush va presentar la Iniciativa Regional Andina (IRA). Per al subsecretari d'estat adjunt per al continent americà, William R. Brownfield, el pla va generar dues crítiques: que estava massa concentrat en Colòmbia i massa concentrat en aspectes militars. “Per això –explica Brownfield– Bush ha presentat l'IRA, que vol promoure les tres *d*: Democràcia, Desenvolupament i Drogues.” Això significa, segons Brownfield, que el pressupost estigui més repartit que abans entre aspectes militars, 50%, i aspectes de reformes socials i econòmiques, 50%. Una altra de les novetats de l'IRA és que els recursos aniran a parar més enllà de Colòmbia, a Bolívia, Veneçuela, l'Equador, Perú i també Panamà i el Brasil.

Brownfield reconeix que “l'eradicació

dels cultius no és la solució, però n'és una part”, i afegeix que el pla busca la pau interna de Colòmbia com a pas necessari per solucionar el problema de les drogues, i en aquest sentit assegura que el seu govern dóna suport als diàlegs de Pastana amb les guerrilles.

Sobre les diferències entre la UE i els EUA a l'hora d'enfocar la qüestió colombiana, Brownsfield assegura que “a diferència de l'any passat, amb l'IRA s'ha consultat la Unió Europea i la reacció ha estat positiva. Personalment penso que la UE i els EUA coincideixen en les polítiques antidro-

gues, les diferències són d'escala i de tàctica, però no fonamentals. Nosaltres també estem d'acord que l'eradicació i la interdicció no són l'única solució.”

I quant a l'apartat de “democràcia”, Brownsfield assegura que l'IRA vol insistir en el suport a les institucions judicials, municipals i a unes eleccions lliures, així com en educació, especialment la indígena.

Però tot i la Iniciativa de Bush per aplacar les crítiques al pla Colòmbia, de les paraules de Brownsfield es dedueix que els plantejaments nord-americans respecte a la droga i Colòmbia continuen sent restringits als productors. Cosa que, com a mínim, no evitarà que continuïn els recels i les crítiques envers el pla.

Oriol Cortacans

2x1

Val per una entrada gratuïta en comprar-ne una altra

Cal presentar aquest val a taquilles de CCCB

Àfriques

l'artista i la ciutat | Exposició > CCCB
29.05.01 / 11.09.01

BARCELONA ART
REPORT 2001
EXPERIÈNCIES

CCCB Montalegre, 5 - 08001 Barcelona.
Tel. 93 306 41 00. Web:cccbb.org

